

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.028.08.2018

Anna Kruszak-Kołodziejczyk,
Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu
ul. Główna 46, 33-329 Bolesław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 Realizacja programu „Rodzina 500 plus”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu, ul. Główna 46, 33-329 Bolesław (dalej <i>GOPS</i> lub <i>Ośrodek</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Kruszek-Kołodziejczyk, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławiu (dalej <i>Kierownik GOPS</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat2. Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”4. Kształtowanie się liczby i wysokość świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Aleksander Podsiadło, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LKR/217/2018 z 2 listopada 2018 r. oraz LKR/24/2019 z 11 stycznia 2018 r. (akta kontroli str.1-3)

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., zwana dalej *ustawą o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez GOPS w okresie objętym kontrolą Programu „Rodzina 500 plus” (dalej *Program*).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W GOPS rzetelnie weryfikowano wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, a wypłaty należnych kwot świadczeń dokonywane były w okresach miesięcznych i terminach określonych w decyzjach przyznających świadczenie.

Niewykorzystane środki dotacji w 2016 i 2017 r. zwrócono na rachunek Urzędu Gminy Bolesław w terminach przewidzianych ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

Zakupione ze środków dotacji wyposażenie oraz oprogramowanie komputerowe było wykorzystywane przez pracowników realizujących obsługę Programu, a decyzje o ich zakupie wynikały z rzeczywistych potrzeb jednostki kontrolowanej.

Sprawozdania rzeczowo-finansowe oraz sprawozdania budżetowe w zakresie dotyczącym Programu były sporządzane rzetelnie i terminowo przekazywane do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (dalej *MUW*).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat

Opis stanu
faktycznego

1.1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczeń

W okresie objętym kontrolą do GOPS wpłynęły łącznie 1 152 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, z tego 600 wniosków dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego (kwiecień 2016 r. – wrzesień 2017 r.), w tym 320 wniosków na pierwsze dziecko oraz 552 wnioski dotyczące drugiego okresu świadczeniowego, w tym 262 wnioski na pierwsze dziecko. Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego złożono, odpowiednio, 85 wniosków na pierwszy okres świadczeniowy oraz 180 wniosków na drugi okres. W związku z niewywiązaniem się przez wnioskodawców z obowiązku uzupełnienia dokumentów, bez rozpatrzenia pozostawiono łącznie 16 wniosków, odpowiednio: 11 i 5 wniosków.

W okresie objętym kontrolą wydano łącznie 1239 decyzji dotyczących świadczenia, z tego 652 decyzje dotyczące pierwszego okresu świadczeniowego, a 587 dotyczących drugiego okresu. Liczba decyzji ustalających prawo do świadczenia wyniosła odpowiednio 584 oraz 535 decyzji⁵.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm., zwana dalej *ustawą o finansach publicznych*.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Spośród decyzji przyznających świadczenie, siedem w pierwszym okresie zasiłkowym oraz osiem w drugim wydał Marszałek Województwa Małopolskiego. Ponadto jedna decyzja dotycząca drugiego okresu świadczeniowego została wydana przez Kierownika GOPS z upoważnienia Wójta Gminy i dotyczyła wniosku z terenu innej gminy (zgodnie z postanowieniem SKO w Krakowie wyznaczającym Wójta Gminy Bolesław jako organ właściwy dla rozpatrzenia wniosku).

Wartość wypłaconych świadczeń w formie pieniężnej wyniosła 9 201,7 tys. zł, z czego 5 600,7 tys. zł dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego oraz 3 601 tys. zł drugiego okresu.

W okresie objętym kontrolą wszystkie świadczenia wychowawcze przekazywano w formie pieniężnej. Nie wystąpiły przypadki przekazania świadczeń w formie rzeczowej ani w formie opłacenia usług.

(akta kontroli str. 19-20, 48-56)

Szczegółowym badaniem objęto 20 wniosków, z tego 10 wniosków osób, którym przyznano świadczenie wychowawcze oraz 10 wniosków osób, którym tego świadczenia odmówiono. We wszystkich badanych sprawach wnioski o świadczenia spełniały wymogi formalne i zostały rzetelnie zweryfikowane pod względem spełniania kryteriów określonych w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁶. W przypadku świadczenia wypłacanego dla pierwszego dziecka pracownicy GOPS w każdym ze skontrolowanych wniosków prawidłowo ustalili dochód rodziny, a do weryfikacji danych w tym zakresie wykorzystywano dostępne systemy, m.in. Ministerstwa Finansów, PESEL, ZUS oraz Centralna Baza Beneficjentów.

Przyczyną odmowy przyznania świadczenia w skontrolowanych sprawach było każdorazowo przekroczenie kryterium dochodowego, tj. kwoty miesięcznego dochodu przypadającego na członka rodziny.

(akta kontroli str. 80-99)

1.2. Wypłata świadczenia

Badanie wybranej losowo próby 20 decyzji⁷ ustalających prawo do świadczenia wychowawczego wykazało, że wszystkie wypłaty świadczeń zostały dokonane w prawidłowej wysokości oraz w terminach określonych w decyzjach przyznających świadczenie. Wypłata świadczenia następowała w formie przelewu bankowego lub wypłaty gotówki w kasie GOPS raz w miesiącu, listą zbiorczą.

(akta kontroli str. 101-102)

GOPS terminowo sporządzał sprawozdania rzeczowo-finansowe, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego⁸. Sprawozdania te były sporządzane i przekazywane Wojewodzie Małopolskiemu z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, tj. za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, udostępnionej przez MUW.

(akta kontroli str. 185-190)

Sprawozdania rzeczowo-finansowe sporządzane były w oparciu o dane z programu dziedzinowego służącego do obsługi świadczenia Sygnity (dalej *program dziedzinowy*), a w zakresie danych dotyczących finansowania tego zadania na podstawie ewidencji księgowej GOPS⁹.

Badanie czterech sprawozdań rzeczowo-finansowych za październik i grudzień 2017 r. oraz styczeń i sierpień 2018 r. wykazało, że dane w zakresie finansowania zadania z zakresu świadczenia wychowawczego odpowiadały danym wynikającym z ewidencji księgowej GOPS.

(akta kontroli str. 142-179, 191)

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm., zwana dalej ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

⁷ Z tego 10 decyzji wydanych na podstawie wniosków osób, którym przyznano świadczenie z pkt 1.1. oraz 10 dodatkowo dobranych losowo decyzji.

⁸ Dz.U. poz. 1813.

⁹ Ośrodek nie prowadził innego rejestru wniosków oraz wydanych decyzji.

W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za październik i grudzień 2017 r. oraz styczeń 2018 r. dane dotyczące liczby wniosków oraz wydanych decyzji zostały wykazane zgodnie ze stanem faktycznym na dzień ich sporządzenia. Porównanie tych danych z danymi wynikającymi z programu dziedzinowego, według stanu na 3 stycznia 2019 r. wykazało w tym zakresie rozbieżności:

- a) w sprawozdaniu za październik 2017 r. wykazano 210 wydanych przez organ decyzji ustalających prawo do świadczenia wychowawczego, natomiast z programu dziedzinowego wynikało, iż w okresie tym wydano 211 takich decyzji. Kierownik GOPS wyjaśniła, że w październiku 2017 r. jedną decyzję przyznającą świadczenie wychowawcze wydał Marszałek Województwa Małopolskiego 25 października 2017 r., która wpłynęła do GOPS 13 listopada 2017 r., tj. po terminie przekazania tego sprawozdania do MUW;
- b) w sprawozdaniu za październik 2017 r. wykazano 19 wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego złożonych do organu, natomiast z danych programu dziedzinowego wynikało, iż w okresie tym wpłynęły 22 wnioski. Kierownik GOPS wyjaśniła m.in., że jeden wniosek z 22 października 2017 r. został złożony do MOPS w Bukowni i przekazany przez ten organ do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie w celu wyznaczenia organu właściwego do załatwienia sprawy w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Rozstrzygnięcie SKO z 21 listopada 2017 r., wyznaczające Wójta Gminy Bolesław jako organ właściwy w przedmiotowej sprawie, wpłynęło do GOPS 4 grudnia 2017 r., tj. po terminie przekazania sprawozdania za październik 2017 r. Wyjaśniła również, że dwa wnioski złożone, odpowiednio 23 i 25 października 2017 r. nie zawierały wszystkich wymaganych dokumentów, które wnioskodawcy uzupełnili w listopadzie 2017 r. po terminie sporządzenia tego sprawozdania;
- c) w sprawozdaniu za styczeń 2018 r. wykazano, iż liczba wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego złożonych do organu wyniosła 10, natomiast z danych programu dziedzinowego wynikało, iż w okresie tym wpłynęło 11 takich wniosków. Kierownik GOPS wyjaśniła, że jeden wniosek został złożony przez wnioskodawcę drogą elektroniczną 10 stycznia 2018 r. i wpłynął do GOPS w Bolesławiu w powiecie dąbrowskim. Wniosek ten został przekazany do GOPS 15 lutego 2018 r. tj. po terminie przekazania sprawozdania za styczeń 2018 r.

(akta kontroli str. 114-168, 180-184)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniu rzeczowo-finansowym za sierpień 2018 r., przekazanym Wojewodzie Małopolskiemu 7 września 2018 r., wykazano, że liczba wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego złożonych do organu wyniosła 129, podczas gdy według danych programu dziedzinowego w miesiącu tym wpłynęło 312 takich wniosków.

(akta kontroli str. 133, 159)

Kierownik GOPS wyjaśniła, że na dzień przekazania sprawozdania za sierpień 2018 r. w programie do obsługi świadczeń wychowawczych nie były wprowadzone wszystkie złożone wnioski. Wskazała, że w miesiącu tym wpływały wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, jak również po raz pierwszy wnioski o świadczenie dobry start. Kierownik GOPS wyjaśniła, że w związku z dużym zainteresowaniem klientów GOPS powyższymi świadczeniami i spowodowanym tym natłokiem klientów, nie było możliwości jednoczesnego przyjmowania i wprowadzania wszystkich wniosków

do systemu dziedzicznego. Zaznaczyła przy tym, że wszystkie wnioski, które wpłynęły do GOPS w sierpniu 2018 r. zostały terminowo rozpatrzone.

(akta kontroli str. 180, 183-184)

W dniu 12 grudnia 2018 r., tj. w trakcie niniejszej kontroli NIK, Ośrodek dokonał korekty sprawozdania rzeczowo-finansowego za sierpień 2018 r., w którym wykazał liczbę wniosków odpowiadającą danym wynikającym z programu dziedzicznego.

(akta kontroli str. 133, 163-168)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie weryfikację wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz realizację wypłat. Decyzje o przyznaniu świadczenia wydawano po rzetelnej weryfikacji wniosków. Świadczenia wypłacano w prawidłowej wysokości i z zachowaniem terminów wskazanych w decyzjach przyznających świadczenie. Objęte kontrolą sprawozdania rzeczowo-finansowe przekazywano w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Sprawozdania za październik i grudzień 2017 r. oraz styczeń 2018 r. zostały sporządzone rzetelnie. Wykazana w sprawozdaniu za sierpień 2018 r. nieprawidłowa liczba wniosków została skorygowana w trakcie kontroli NIK i nie miała wpływu na zmianę oceny w kontrolowanym zakresie.

2. Wykorzystanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą koszty obsługi Programu wyniosły łącznie 142,4 tys. zł, z tego 85,2 tys. zł dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego, a 57,2 tys. zł drugiego okresu.

(akta kontroli str. 21, 48-56)

W okresie objętym kontrolą zadania z zakresu świadczenia wychowawczego realizowało łącznie sześciu pracowników¹⁰ GOPS zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (z tego jeden pracownik realizujący wyłącznie zadania z zakresu świadczenia wychowawczego oraz pięciu pracowników, którzy wykonywali również inne zadania¹¹) oraz jedna osoba zatrudniona na podstawie umowy cywilnoprawnej w okresie od kwietnia do grudnia 2016 r. Ze środków dotacji sfinansowano dodatki do wynagrodzenia dla pracowników GOPS na łączną kwotę 47,3 tys. zł, z czego 29,1 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym oraz 18,2 tys. zł w drugim okresie. Dodatki te były przyznane pięciu pracownikom GOPS, którzy realizowali zadania z zakresu świadczenia wychowawczego jako dodatkowe zadania¹², a ich wysokość była uzależniona od zakresu wykonywanych zadań.

W okresie objętym kontrolą pracownikom GOPS realizującym zadania z zakresu świadczenia wychowawczego nie były przyznawane nagrody.

(akta kontroli str. 17, 78-79, 194)

W pierwszym okresie świadczeniowym ze środków otrzymanej dotacji sfinansowano m.in. zakup wyposażenia oraz oprogramowania komputerowego do obsługi realizacji Programu (krzesła, meble, program Microsoft Office oraz aktualizacje licencji oprogramowania do obsługi zadania Sygnity). Wydatki te wyniosły łącznie

¹⁰ W każdym miesiącu zadania te realizowało od czterech do pięciu osób.

¹¹ Wynikające m.in. z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych tj. obsługa bankowo-kasowa, główny księgowy GOPS, samodzielny referent GOPS oraz kierownik GOPS.

¹² Pracownik zajmujący się wyłącznie realizacją zadania z zakresu świadczenia wychowawczego nie otrzymał dodatku do wynagrodzenia.

5,7 tys. zł. Decyzje o zakupie wyposażenia wynikały z rzeczywistych potrzeb GOPS i służyły realizacji zadań związanych z obsługą Programu.

W drugim okresie świadczeniowym nie wydatkowano środków na zakup wyposażenia lub oprogramowania komputerowego.

(akta kontroli str. 21, 57-61, 74-77)

W okresie objętym kontrolą koszty obsługi świadczenia wychowawczego w GOPS obliczane były zgodnie z wytycznymi Wojewody Małopolskiego¹³ i nie przekroczyły wielkości określonych w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, tj. odpowiednio: 2% w 2016 r. i 1,5% w 2017 i 2018 r. dotacji otrzymanej na świadczenie wychowawcze. Koszty te były rozliczane wg rzeczywistego wykonania.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą dotacja otrzymana na realizację zadań z zakresu świadczenia wychowawczego wyniosła:

- 2 798,7 tys. zł w 2016 r., z tego 2 751,9 tys. zł na wypłatę świadczenia oraz 46,8 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,7% otrzymanej dotacji),
- 3 782,3 tys. zł w 2017 r., z tego 3 726,4 tys. zł na wypłatę świadczeń oraz 55,9 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,5%),
- 3 346,8 tys. zł w 2018 r. (do 30 września), z tego 3 297,5 tys. zł na wypłatę świadczeń oraz 49,3 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,5%).

Na realizację zadania wydatkowano odpowiednio:

- 2 796,4 tys. zł w 2016 r., w tym 46,4 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,7% wydatkowanej dotacji),
- 3 781,9 tys. zł w 2017 r., w tym 55,5 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,5%),
- 2 757,8 tys. zł w 2018 r. (do 30 września), w tym 40,5 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,5%).

(akta kontroli str. 16, 23-26, 48-56)

Niewykorzystane w 2016 i 2017 r. środki dotacji zwrócono na rachunek Urzędu Gminy Bolesław odpowiednio: 30 grudnia 2016 r. w wysokości 2,3 tys. zł i 31 grudnia 2017 r. w kwocie 0,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 62, 65, 68, 70)

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-50 *sprawozdanie o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* sporządzonych przez GOPS za: IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2017 r. oraz III kwartał 2018 r. odpowiadały danym wynikającym z ewidencji księgowej.

Sprawozdania te zostały przekazane do Urzędu Gminy w terminach określonych w rozporządzeniach w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁴.

(akta kontroli str. 48-56)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez GOPS środków dotacji na obsługę Programu „Rodzina 500 plus”. Decyzje o zakupie wyposażenia wynikały z rzeczywistych potrzeb jednostki kontrolowanej i służyły realizacji zadań związanych z obsługą Programu. Sfinansowane ze środków dotacji dodatki do wynagrodzeń otrzymali pracownicy GOPS zaangażowani w wykonywanie zadań związanych z realizacją Programu.

¹³ Pismo znak: WP-II.3112.15.2016 z 24 marca 2016 r. wraz z załącznikiem dotyczącym sposobu obliczania kosztów obsługi świadczenia wychowawczego.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. (Dz.U. z 2016 poz. 1015 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018, poz.109 ze zm.).

OBSZAR

3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą wydano łącznie 17 decyzji w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego w łącznej wysokości 30,9 tys. zł, z tego sześć decyzji o wartości 12,4 tys. zł dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego oraz 11 decyzji o wartości 18,5 tys. zł dotyczących drugiego okresu świadczeniowego. Do 30 września 2018 r. odzyskano łącznie 20,6 tys. zł (66,7%), z tego 10,1 tys. zł (81,5%) nienależnie pobranych świadczeń w pierwszym okresie oraz 10,5 tys. zł (56,8%) w drugim okresie.

(akta kontroli str. 19)

W okresie objętym kontrolą w GOPS nie zostały opracowane pisemne zasady weryfikacji wykorzystania przez beneficjentów otrzymanego świadczenia wychowawczego i sprawowania opieki nad dzieckiem.

(akta kontroli str. 12, 17)

Kierownik GOPS wskazała, że w okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego. Wobec osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby pobierającej to świadczenie nie powzięto również informacji, która budziłaby wątpliwości dotyczące braku sprawowania opieki nad dzieckiem. W związku z tym nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego w celu weryfikacji wątpliwości w powyższym zakresie. Kierownik GOPS zaznaczyła przy tym, że w przypadku wystąpienia takich okoliczności, GOPS postępowałaby zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci regulującymi te kwestie. Wskazała również, że pracownicy socjalni sprawując nadzór nad rodzinami, które korzystają z różnych form wsparcia, w tym z Programu, motywują rodziców do wydatkowania środków w sposób racjonalny i właściwy z uwzględnieniem potrzeb dzieci.

(akta kontroli str. 18, 193)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie weryfikację wykorzystania środków z Programu. W tym zakresie GOPS przypisywał nienależnie pobrane świadczenia do zwrotu i większość z nich odzyskał. Pracownicy socjalni sprawując nadzór nad rodzinami, które korzystają z różnych form wsparcia, w tym z Programu, motywowali rodziców do wydatkowania środków w sposób racjonalny i właściwy z uwzględnieniem potrzeb dzieci.

4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.

Wysokość świadczeń społecznych sfinansowanych przez GOPS wyniosła odpowiednio: 438,4 tys. zł w 2015 r., 440,7 tys. zł w 2016 r., 470,1 tys. zł w 2017 r. oraz 330,4 tys. zł w 2018 r. (do 30 września).

(akta kontroli str. 112)

Na próbie 50 rodzin¹⁵, które pobierały świadczenie wychowawcze w obu okresach świadczeniowych oraz inne świadczenia z pomocy społecznej w 2015 r. ustalono, że:

- wartość świadczeń z pomocy społecznej wypłaconych w 2015 r. była wyższa w stosunku do 2016 i 2018 r.¹⁶ oraz niższa w stosunku do 2017 r.,
- średnia miesięczna wartość wypłaconych w 2015 r. świadczeń z pomocy społecznej była wyższa w stosunku do średniej z 2016 i 2018 r.¹⁷ oraz niższa w porównaniu do 2017 r.

(akta kontroli str. 113)

W 2017 r. GOPS na wniosek MUW przeprowadził badania ankietowe wśród rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz wśród pracowników socjalnych Ośrodka¹⁸. Ankieta obejmowała zagadnienia dotyczące m.in. liczebności rodziny, wpływu otrzymanych środków na sytuację ekonomiczną rodziny, przeznaczenia środków oraz ich wpływu na pracę zawodową i korzystanie z innych świadczeń.

Wyniki ankiet wskazywały, iż otrzymanie świadczenia wychowawczego nie skłoniło ankietowanych rodzin do rezygnacji z innych świadczeń o charakterze pomocowym, np. świadczenia rodzinnego, świadczenia z pomocy społecznej czy programu dożywiania.

(akta kontroli str. 18, 28-32, 39)

Kierownik GOPS wskazała, że na podstawie przeprowadzonych analiz ankiet przekazano ponadto do MUW wnioski dotyczące m.in. obniżenia kryterium dochodowego dla matek lub ojców samotnie wychowujących dzieci, objęcia wsparciem dzieci powyżej 18 roku życia w rodzinach uprawnionych do świadczeń rodzinnych do czasu ukończenia szkoły średniej, ustalenia górnej granicy kryterium dochodowego do korzystania ze świadczenia na pierwsze dziecko tak jak w przypadku becikowego, tj. kwoty 1 922 zł na osobę.

(akta kontroli str. 13, 18, 46)

IV. Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

¹⁵ Losowego doboru próby dokonano w oparciu o rejestry rodzin, które w 2015 r. pobierały świadczenia z pomocy społecznej oraz jednocześnie w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. pobierały świadczenia wychowawcze.

¹⁶ Do 30 września 2018 r.

¹⁷ Średnia miesięczna z okresu 1 stycznia – 30 września 2018 r.

¹⁸ Pismo Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej MUW znak: WP-V.991.4.2017 z 9 lutego 2017 r. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych przekazano w formie sprawozdań jednorazowych zamieszczonych w Centralnej Aplikacji Statystycznej: „Ankieta dla pracowników socjalnych” oraz „Ankieta dla rodzin” 3 marca 2017 r.

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niesformułowaniem uwag oraz wniosków NIK nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, stycznia 2019 r.

Kontroler
Aleksander Podsiadło
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis